

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019

Tyresåns vattenvårdsförbund

Omslag: Synoptisk provtagning av vattenkemi i Barnsjön, Tyresö.
Omslag foto: Michael Wzdulski
Författare: Michael Wzdulski
Version: 2020-01-29

Innehåll

Uppföljning av verksamheten	1
A. Åtgärdsarbete.....	1
Uppföljning av åtgärdsprogrammet.....	1
Lokala åtgärdsprogram för vatten.....	1
B. Miljöövervakning.....	1
Grundvatten i Tyresån.....	1
Basprogrammet för vattenkemi i sjöar	1
Vattenkemi i Tyresåns utlopp.....	2
Vattenföringsmätningar	2
Provtagning av miljögifter i fisk.....	2
C. Remisser	3
D. Information.....	3
Facebook	3
Instagram.....	4
Webben	5
Vimeo	5
Tyresån i media	5
Externa träffar och konferenser	5
E. Administration.....	6
Årsredovisning.....	6
Verksamhetsplan.....	6
Personalförändringar	6
Personalavtal	7
Administration av styrelse- och arbetsgruppsmöten, projektgrupper samt förbundsmöte	7
F. Ekonomi.....	8

Uppföljning av verksamheten

A. Åtgärdsarbete

Uppföljning av åtgärdsprogrammet

Tyresåns VVF har tillsammans med medlemskommunerna följt upp kommunernas arbete med att implementera åtgärdsprogrammet. En utvärdering av åtgärdsprogrammet och dess implementering kommer att göras när tiden för åtgärdsprogrammet löpt ut 2021.

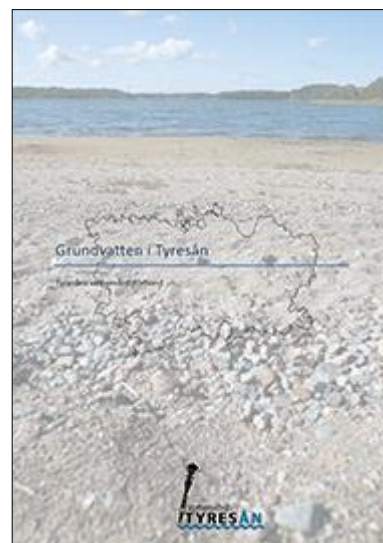
Lokala åtgärdsprogram för vatten

Under 2015 antog kommunfullmäktige i Stockholm stadens Handlingsplan för God vattenstatus. Handlingsplanen beskriver bland annat att lokala åtgärdsprogram (LÅP) ska tas fram för var och en av de 23 vattenförekomsterna i Stockholm. Ett LÅP ska ange vilka åtgärder som behöver genomföras för att uppnå god ekologisk och kemisk status. Senast 2018 ska alla LÅP vara framtagna. Under 2019 har prioriteringsarbetet påbörjats för alla LÅP-åtgärder som tagits fram. Tyresåns vattenvårdsförbund har deltagit i arbetsgruppen för Drevviken, Magelungen, Forsån och Flaten.

B. Miljöövervakning

Grundvatten i Tyresån

Under 2019 färdigställdes rapporten "Grundvatten i Tyresån".¹ Syftet med sammanställningen är att skapa en översiktlig överblick av grundvattenförekomsterna inom Tyresåns avrinningsområde avseende grundläggande geologi, grundvattenberoende ekosystem, mänsklig påverkan, pågående övervakning samt behov av utökad provtagning där det saknas. Förbundet har haft möte med berörda kommuner och myndigheter för att undersöka huruvida rapportens resultat kan ligga till grund för ett pilotprojekt med mål om heltäckande grundvattenövervakning i Tyresån.

Basprogrammet för vattenkemi i sjöar

I basprogrammet genomförs synoptisk (samtidig) provtagning i ytvatten i augusti månad med hjälp av helikopter, sjöflyg eller båt där flygtillstånd ej medges. De allra flesta sjöar i Tyresån provtas i basprogrammet, även mindre sjöar som inte omfattas av bindande miljökvalitetsnormer. Syftet med provtagningen är att se långsiktiga förändringar av vattenkvalitet, bland annat näringshalt och siktdjup. Länsstyrelsen upphandlar uppdraget åt flera beställare, varpå Tyresån gör avrop på uppdraget. Resultaten från provtagningen sammanställs i förbundets årliga miljöuppföljning. År 2019 provtogs 26 punkter i Tyresån, av 26 beställda. Provtagningen gick som planerat, och kunde dessutom dokumenteras med foto samt en kortare [filmsnutt](#) till förbundets sociala medier.

¹ <http://tyresan.se/show.asp?si=1111&go=Milj%F6data-Grundvatten>

Vattenkemi i Tyresåns utlopp

Länsstyrelsen utför provtagning av vattenkemi i Tyresåns utlopp en gång per månad sedan 1998. Detta är den mest gedigna provtagningsserien i avrinningsområdet. Kiselalger undersöks enligt avtal en gång årligen under augusti månad. Kiselalger har olika preferens och tolerans för olika miljöförhållanden, exempelvis halter av näringsämnen, surhet och lättnedbrytbara organiska föreningar. Detta gör att kiselalger är lämpliga indikatorer på vattenkvalitet och används såväl inom EU som i stora delar av världen. Resultaten från kiselalgsundersökningarna laddas upp på Tyresåns webb under rubriken "Miljödata".

Vattenföringsmätningar

Tyresåns vattenvårdsförbund ansvarar för fyra flödesgivare i Tyresån. Givarna är placerade i Balingsholm vid Trehörningens utlopp, Norrån mellan Ågestasjön och Magelungen, Lissmaån nära Drevviken och nedströms Fatbursdammen i Follbrinksströmmen. Givarna har varit ur funktion under delar av året. Särskilt givaren i Balingsholm behöver en översyn och funktionsförbättring. Norconsult ansvarar enligt avtal för skötsel och underhåll av förbundets givare. Driften har fungerat otillfredsställande.

Provtagning av miljögifter i fisk

Under 2019 har förbundet i samverkan med Länsstyrelsen i Stockholm, miljöförvaltningen i Stockholm stad samt Haninge kommun samlat in abborrar för att undersöka förekomsten av miljögifter i våra sjöar. Proverna har skickats på analys och kommer att sammanställas i en avrinningsområdesbaserad rapport som förväntas bli klar under 2020. Undersökningen kommer höja kunskapen om extern påverkan på våra sjöar och ge underlag till klassificering av kemisk status.² De sjöar som ingår i undersökningen är följande (notera att fyra sjöar ej nådde upp i nödvändigt antal för en jämförande analys, och kommer därför inte kunna analyseras i förhållande till övriga sjöar).

Sjö	Antal abborrar
Drevviken	15
Magelungen	15
Orlången	15
Tyresö-Flaten	15
Bylsjön	15
Flaten	15
Lycksjön	14
Trehörningen-Sjödalen	3
Nedre Rudasjön	3
Kvarnsjön-Gladö	1
Övre Rudasjön	0

Därtill har förbundet i samverkan med Länsstyrelsen i Stockholm samlat in abborrar från Orlången i samband med att aluminiumfällningen genomförts. Fisk kommer även att samlas in 2020 samt 2021, för att sedan skickas på analys. Syftet med undersökningen är att se hur aluminiumfällning, vilket minskar näringshalten och därmed biomassan i sjön, påverkar halterna av miljögifter i fisk. Denna typ

² <http://extra.lansstyrelsen.se/viss/Sv/detta-beskrivs-i-viss/statusklassning/kemisk-status/Pages/default.aspx>

av undersökning har inte genomförts tidigare, vilket lägger projektet i framkant. Fram till att proverna skickas på samtida analys förvaras de i frysen hos Länsstyrelsen i Stockholm.

Vikarierande projektledare Jennifer Isaksson hjälper till med insamling av abborrar i Bylsjön, Tyresta nationalpark. En referenssjö för opåverkade förhållanden i Tyresån. Foto: Michael Wzdulski

Inmätning, abborren ska vara i storleksintervallet 15-20 cm.

C. Remisser

Under 2019 har Tyresåns vattenvårdsförbund svarat på fyra remisser:

1. Inbjudan till samråd om förslag till detaljplan för Magelungens strand, del av Farsta 2:1 m.fl. i stadsdelen Farsta Strand, S-Dp 2015-14704
2. Ansökan om fiskevårdsbidrag från Uddby kraft AB, avseende anläggandet av fiskväg vid Fatbursdammen, Länsstyrelsens diarienummer 6234-1195-2109
3. Havs- och vattenmyndighetens förslag till nationell plan för omprövning av vattenkraft
4. Remissvar om VA-plan Haninge kommun

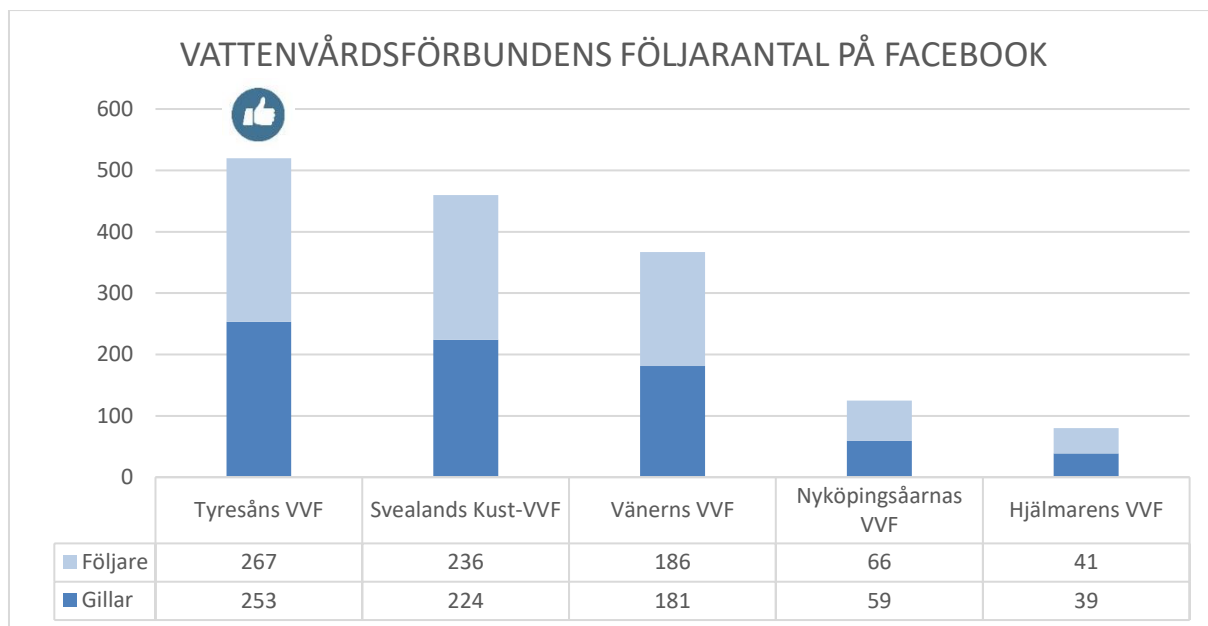
Yttranden finns att ta del av på begäran.

D. Information

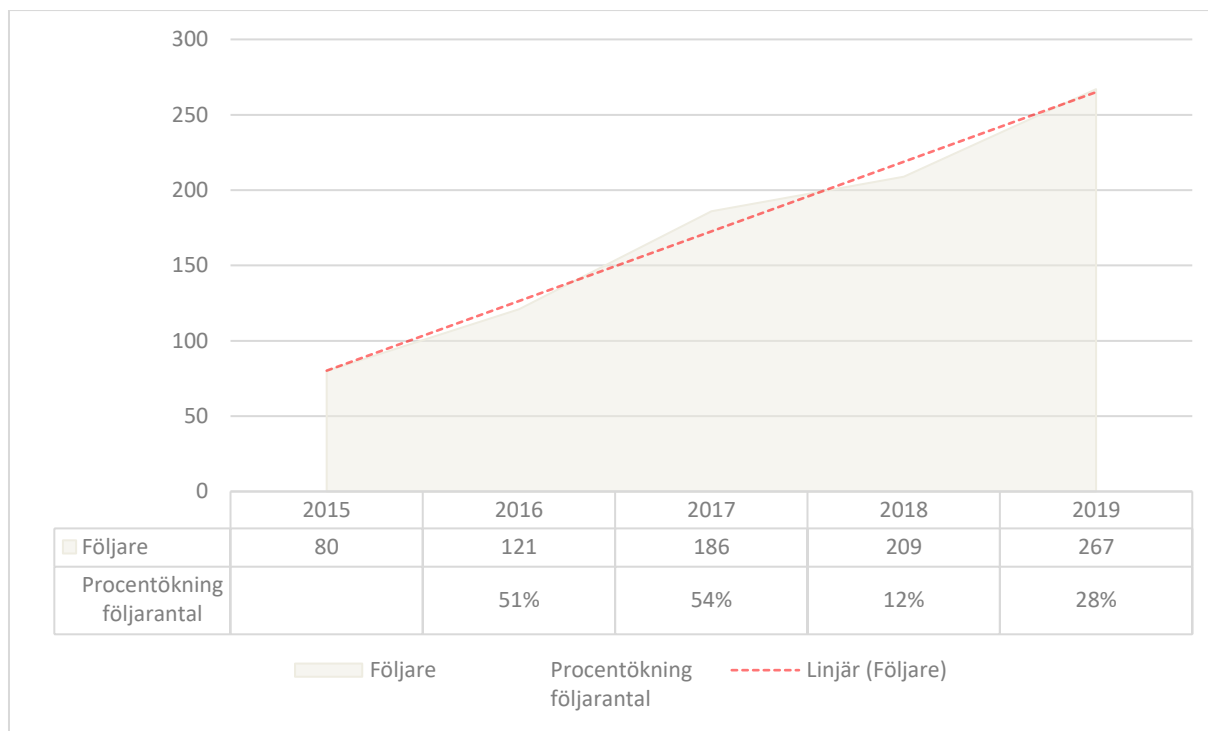
Facebook

Tyresåns facebookside (www.facebook.com/tyresansvvf) hade i slutet av 2019 267 st. Likes, en ökning med drygt 27 procent från föregående år. Facebook är ett enkelt sätt för förbundet kommunicera pågående åtgärder, kabla ut nyheter med anknytning till avrinningsområdet samt lägga ut bilder som manar till besök i Tyresån. 2019 statusuppdaterades Facebooksidan 33 gånger. Den statusuppdatering som blev mest viral var ett återanvänt inlägg från 2017 om öringlek i Follbrinkströmmen som nådde cirka 4700 personer. Vid ett tillfälle betalade förbundet för ett "marknadsfört" inlägg, vilket nådde cirka 1100 personer. I genomsnitt nådde förbundets inlägg under föregående år 219 personer. I förhållande till andra vattenvårdsförbund i Sverige är Tyresåns

vattenvårdsförbund störst på Facebook med liten marginal till Svealands kustvattenvårdsförbund.³ Se diagram nedan.

Följarstatistik insamlad 2020-01-07 från www.facebook.com.

Följarutveckling 2015-2019

Instagram

I januari startades förbundets instagramkonto (www.instagram.com/tyresans.vattenvardsforbund/) som kompletterar förbundets facebookaktivitet. Instagram bjuder in till mer spontana ”i farten” uppdateringar när förbundet är ute i fält och arbetar.

³ Mälarens vattenvårdsförbund finns ej på Facebook (2019-12-03).

Webben

Tyresåns webbsida (www.tyresan.se) uppdateras löpande med resultat från förbundets arbete, styrelsehandlingar och centrala styrdokument. Webbplatsen visar det senaste innehållet på Tyresåns facebookside, vilket underlättar förbundets kommunikation på nätet. Tyresåns webb är av äldre snitt och kommer upphandlas på nytt under 2020, dels för att förbättra användarupplevelsen för externa besökare, men också för att underlätta administration av innehållet.

Vimeo

Inga nya videofilmer har laddats upp på förbundets Vimeoportal under året. (www.vimeo.com/tyresansvf).

Tyresån i media

Under hösten uppmärksammades ett oljeutsläpp i Hanviksviken av flera medier; [Mitti](#), [DN](#), [SR](#), [SVT](#). Oljeutsläppet bestod troligen av motorolja som olovligt dumpats i dagvattenssystemet som mynnar i viken. Tyresö la upp en film om det pågående saneringsarbetet på dess Facebookside som kan ses [här](#). SMOHF:s tillsynsärende har diarienummer 2019-3446.

Därtill skrev [Stockholm Direkt](#) och [Mitti](#) om den då pågående aluminiumfällningen i Orlången samt den planerade fällningen i Trehörningen-Sjödalen. Christian Ottosson, ordförande i klimat- och stadsmiljönämnden tillika ledamot i Tyresåns styrelse fick kommentera åtgärderna.

Hanviksviken september 2019. Foto: Abbas Reyhanian/Tyresö kommun

Externa träffar och konferenser

Under året har förbundet deltagit på ett antal externa träffar:

- 1. Informationsmöte om Orlången**
Inför aluminiumfällning (genomförd 2019)
- 2. Informationsmöte om Trehörningen-Sjödalen**
Inför aluminiumfällning (planerad 2020)

3. Tyresö hållbarhetsutskott

En presentation om åtgärdsstrategier i Tyresås nedre utlopp från utredningen Fritt fram i Tyresån.

4. Svealands kustvattenvårdsförbund

Vikarierande projektledare Jennifer Isaksson deltog som ombud på stämman.

5. Miljöverkstan Haninge

Tema Sjö och Övergödning.

6. Fiskevårdsförening Nedre Rudan

inför insamlingen av abborrar till miljögiftsprovtagning.

Därtill har förbundet deltagit på två konferenser under året:

1. Havs och Vattenforum i Göteborg
2. Dagvattenmässan
3. Dagvattenseminarium
4. Vattendagarna i Västerås

Sedan kan det också nämnas att förbundets vikarierande projektledare intervjuats av studenter på KTH om Tyresås utlopp (exjobb), samt Södertörns Högskolas skoltidning på temat utveckling av näringshalter i Tyresån.

E. Administration

Årsredovisning

Årsredovisningen för 2018 godkändes av förbundsstämman

Verksamhetsplan

Verksamhetsplan och budget för år 2020-2022 godkändes av förbundsstämman

Personalförändringar

Under året har flera förändringar skett enligt tabell nedan.

Tjänsteman	Kommun	Förändring
Thomas Lagerwall	Tyresö	Har gått i pension.
Göran Bardun	Tyresö	Ej längre arbetsgruppsmedlem.
Per Tholander	Haninge / Tyresö	Har bytt arbetsgivare, från Haninge till Tyresö kommun från och med maj 2019. Ersätter Göran i arbetsgruppen
Thomas Strid	Huddinge	Har slutat på Huddinge kommun.
Kristin Lundvall	Huddinge	Åter i tjänst efter föräldraledighet.
Michael Wzdulski	Tyresås VVF	Åter i tjänst efter föräldraledighet, från och med augusti 2019.
Jennifer Isaksson	Tyresås VVF / Haninge	Jennifer avslutade sitt vikariat hos förbundet sista augusti, därefter anställd som vattenstrateg i Haninge. Ersätter Per Tholander i arbetsgruppen.
Hillevi Virgin	Stockholm	Föräldraledig.
Åsa Andersson	Stockholm	Vikarierande för Hillevi sedan september 2019

Personalavtal

Under 2019 började det nya personalavtalet mellan SVOA och Tyresås VVF att gälla. Avtalet reglerar den personalresurs som förbundet hyr av SVOA, och gäller tills vidare (SVOA:s dnr 18MB368).

Administration av styrelse- och arbetsgruppsmöten, projektgrupper samt förbundsmöte

Vid förbundsstämman 2019 tillträdde Tyresås nya styrelse med anledning av valåret 2018.

Under 2019 har arbetsgruppen sammanträtt fyra gånger. Därutöver har fler möten med medlemskommunerna skett i enskilda frågor. Styrelsen har sammanträtt vid åtta tillfällen.

Förbundsmötet hölls 2019-04-26 i SVOA:s lokaler i Ulvsunda. Kommunekolog Göran Bardun från Tyresö var inbjuden som särskild gäst för att berätta om arbetet med kommunens åtgärder i Tyresås utlopp. Stockholm stad stod som värd för årets sommarmöte på Farsta gård invid Magelungen. I vanlig ordning hölls ett ordinärt styrelsemöte tillsammans med arbetsgruppen samt särskilt inbjuden föredragshållare, detta år kom Mia Svedäng från Naturskyddsföreningen som presenterade projektet Viva Vatten. Under mötet tackade förbundets ordförande av tre veteraner som lämnat arbetsgruppen: Thomas Lagerwall (Tyresö), Göran Bardun (Tyresö) samt Tiina Laantee (Huddinge). Därefter intogs en gemensam lunch med efterföljande besök till det nyinstiftade naturreservatet Rågsved.

Tre Tyresåprofiler tackades av på sommarmötet 2019. Från vänster: Göran Bardun, Tiina Laantee, Thomas Lagerwall samt ordförande Mats Lindblom. Bild till höger visar SVOA:s limnolog Fred Erlandsson som berättar om Kräppladammarna i Rågsveds naturreservat. Foto: Michael Wzdulski

Styrelsen 2019		
Kommun	Ordinarie ledamot	Ersättare
Stockholm Vatten och Avfall	Maria Antonsson (Mp)	Mia Sundelin (S)
Huddinge	Christian Ottosson (C)	Anders Lönroth (Mp)
Haninge	Elisabet Sandberg (C)	Sven Gustafsson (M)
Tyresö	Mats Lindblom (L)	Anna Steele (C)
Botkyrka	Inger Grönberg (Mp)	Lennart Lauberg (M)
Nacka	Johan Krogh (C)	Lena Gonäs (S)

Arbetsgruppen 2019

Kommun	Tjänsteman
Haninge	Jennifer Isaksson*
	Karina Alvarez Persson
Huddinge	Kristin Lundvall
Stockholm stad	Åsa Andersson (vikarierande)
	Hillevi Virgin (föräldraledig)
Stockholm vatten och avfall	Fred Erlandsson
Tyresö	Per Tholander**
	Sandra Calestam (föräldraledig)
Botkyrka	Dan Arvidsson
Nacka	Birgitta Held Paulie

*Tidigare vikarierande projektledare för Tyresås vvf

**Tidigare vattenstrateg Haninge kommun

F. Ekonomi

Tyresås bokföring och bokslut hanteras av auktoriserad revisor Mazars SET Revisionsbyrå AB. För verksamhetsåret 2019 granskar lekmansrevisor Ella Carlsson Zadrowska (Haninge kommun) förbundets verksamhet och räkenskaper.

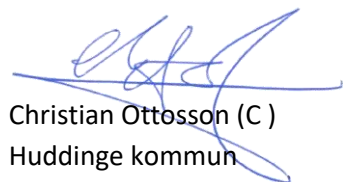
Se ekonomibilaga för resultat- och balansrapport samt yttrande från lekmansrevisorerna.

Verksamhetsberättelsen godkänns. Beslut om eget kapital tas vid 2020 års förbundsstämma.

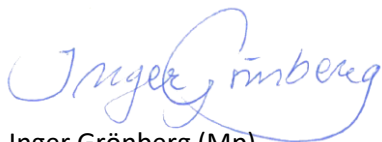
Styrelsen för Tyresås Vattenvårdsförbund

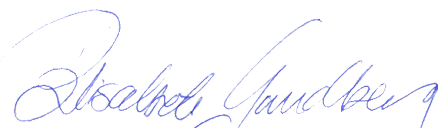
Mats Lindblom (L), ordförande
Tyresö kommun

Christian Ottosson (C)
Huddinge kommun

Inger Grönberg (Mp)
Botkyrka kommun

Elisabet Sandberg (C), vice ordförande
Haninge kommun

Maria Antonsson (Mp)
Stockholm Vatten och Avfall

Johan Krogh (C)
Nacka kommun